

Leereenheid 4 Verpleegtechnisch handelen (VIG)

**Kwalificatie : Verzorgende-IG, niveau 3
(KD Verzorgende-IG)**

**Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Verzorgende-IG, niveau 3
(kwalificatiedossier Verzorgende-IG)**

Gebaseerd op het profiel Verzorgende-IG, Crebocode 25656, versie 2020 in het kwalificatiedossier Verzorgende-IG, Crebocode 23268.
Onderstaande informatie behoort er onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

Leereenheden behorend bij de kwalificatie Verzorgende-IG (VIG)		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen en voorbereiden van ondersteunende begeleiding en zorg	B1-K1-W1: Onderkent de gezondheidstoestand op somatisch en psychosociaal gebied (Gezondheidsbevorderaar) B1-K1-W3: Draagt mede zorg voor het individuele plan van de zorgvrager (Zorgverlener). B1-K2-W1: Zorgt voor professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional).
2.	Creëren van een optimale (woon-en leef-)omgeving voor de zorgvrager	B1-K1-W2: Adviseert en instrueert over preventie (Gezondheidsbevorderaar). B1-K1-W6: Communiqueert met de zorgvrager en het sociale netwerk (Communicator). B1-K1-W8: Reageert op onvoorziene en crisissituaties (Organisator). B1-K2-W1: Zorgt voor professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional). B1-K2-W2: Werkt samen met andere beroepsgroepen in de zorg (Samenwerkingspartner).
3.	Individuele zorg verlenen (wonen, leven en welzijn)	B1-K1-W4: Voert zorg-/begeleidingstaken uit (Zorgverlener). B1-K1-W7: Stemt zorgverlening af met alle betrokkenen (Organisator). B1-K2-W1: Zorgt voor professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional). B1-K2-W3: Draagt bij aan goede kwaliteit en zorg (Professional en kwaliteitsbevorderaar).
4.	Verpleegtechnisch handelen (incl medicatie en veiligheid)	B1-K1-W5: Voert verpleegtechnische handelingen uit (Zorgverlener). B1-K2-W1: Zorgt voor professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional).

Typering van het beroep

Binnen de sector zorg en welzijn is de kijk op ziekte en gezondheid veranderd. Dit vraagt van de verzorgende-IG in de sector een omslag van zorgen voor naar zorgen dat. Mensen worden ouder en blijven langer in de eigen leefomgeving. Het functioneren van de mens, welbevinden en eigen regie staan centraal. De verzorgende-IG kan werkzaam zijn binnen alle branches van de verpleging en verzorging: Verpleeghuizen en Thuiszorg (VT), Gehandicaptenzorg (GHZ), Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) en Kraamzorg (KZ). Zij is werkzaam binnen wisselende settings. Ze werkt nauw samen met multidisciplinaire en/of interdisciplinaire teams. De doelgroep waaraan de verzorgende-IG zorg verleent, is zeer divers. Daarbij kan sprake zijn van multiproblematiek. De situatie en zorg-/ondersteuningsbehoefte kunnen snel veranderen. De verzorgende-IG zorgt voor de benodigde zorg en ondersteuning in situaties waarin de zorgvrager professionele zorg nodig heeft en/of geen eigen regie meer kan voeren. De zorg en ondersteuning is gericht op de wensen van de zorgvrager waarbij preventie, herstel, behoud en het bevorderen van het functioneren centraal staat. Zij kijkt bij de zorgvraag ook nadrukkelijk naar de leefomgeving van de zorgvrager en betreft deze bij de behoefte aan zorg en ondersteuning van de zorgvrager. De verzorgende-IG maakt gebruik van technologie om de zorg en ondersteuning te verbeteren.

De verzorgende-IG vervult binnen haar werkzaamheden verschillende rollen, gebaseerd op de systematiek van de CanMEDS (Canadian Medical Education Directions for Specialists). De CanMEDS-systematiek wordt gebruikt om verschillende rollen van zorgprofessionals te beschrijven. Het bestaat uit één centrale rol (de zorgverlener) en zes rollen die daarmee samenhangen:

- **Zorgverlener:** de verzorgende-IG is gericht op ondersteunen van de zelfredzaamheid van de zorgvrager. Het gaat om een methodisch en cyclisch proces. Zij observeert, stelt mede een plan op, voert zorg en ondersteuning en verpleegtechnische handelingen uit en stelt indien nodig bij.
- **Gezondheidsbevorderaar:** de verzorgende-IG draagt bij aan het bevorderen van de gezondheid en het welbevinden van mensen door het ondersteunen van hun zelfmanagement. Ze denkt vanuit gedrag en gezondheid i.p.v. zorg en ziekte.
- **Communicator:** de verzorgende-IG communiceert 'op maat', met inlevingsvermogen en op een open en respectvolle manier met de zorgvrager en het sociale netwerk. Ze is zich bewust van de impact van haar verbale en non-verbale communicatie. De communicatie met zorgvragers die zich verbaal of non-verbaal niet goed kunnen uiten is complex en vraagt bijzondere aandacht. Technologische middelen maken het mogelijk om ook op afstand te communiceren met zorgvragers.
- **Organisator:** de verzorgende-IG werkt in verschillende sectoren van de zorg. Zij is ondernemend en initiatiefrijk. Zij stemt de zorgverlening af met de zorgvrager en betrokkenen en coördineert primaire processen.
- **Samenwerkingspartner:** de verzorgende-IG werkt vanuit haar deskundigheid en op basis van gelijkwaardigheid samen met de zorgvrager, sociale netwerk, eigen en andere disciplines. Zij deelt kennis en informatie en is gericht op samenwerking in de keten. Dit vraagt om continue afstemming.
- **Reflectieve EBP professional:** de verzorgende-IG werkt aan de ontwikkeling van haar eigen deskundigheid en die van collega's. EBP staat voor Evidence-Based Practice.
- **Professional en kwaliteitsbevorderaar:** de verzorgende-IG biedt zorg passend binnen wet- en regelgeving. Ze zet haar kennis van het vakgebied in bij verbetertrajecten. Zij let op de kwaliteit van haar werkzaamheden.

Beroepshouding

De verzorgende-IG werkt in zorg en welzijn met een verscheidenheid aan zorgvragers en situaties. Zij stelt de zorgvrager en diens vraag centraal en is in staat vanuit de regie van de zorgvrager te handelen. Zij zoekt de balans tussen de regie bij de zorgvrager en het verlenen van verantwoorde zorg en ondersteuning op basis van methodisch werken. Zij is empathisch, kan zich inleven in de zorgvrager en heeft een open houding. Bij het bieden van de juiste zorg en ondersteuning en het afstemmen op de zorgvrager heeft zij te maken met ethische dilemma's. De verzorgende-IG is flexibel en in staat in te spelen op veranderende situaties en zorgvragen. Zij kan omgaan met en bemiddelen in tegengestelde belangen en met het sociale netwerk van de zorgvrager. In haar beroepsuitoefening kan zij omgaan met een diversiteit aan gedrag. Zij staat open voor nieuwe ontwikkelingen rondom zorg, welzijn en de daarbij behorende technische en ICT-ontwikkelingen. Zij durft technologie in te zetten die de zorgvrager ondersteunt. De verzorgende-IG heeft de behoefte zich te blijven ontwikkelen. Ze werkt efficiënt, methodisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, hygiënisch en ergonomisch verantwoord. Ze heeft een professionele beroepshouding die is gebaseerd op de beroepscode en is afgestemd op de visie en richtlijnen van de instelling waar zij werkt. Zij respecteert en bewaakt de privacy van de zorgvrager en het sociale netwerk en gaat hier op een verantwoorde wijze mee om.

Complexiteit

De verzorgende-IG beschikt over beroepsspecifieke vaardigheden en kennis en kan methodisch handelen om vraaggericht passende zorg en ondersteuning te bieden. De verzorgende-IG moet kennis en vaardigheden eigen kunnen maken en inzetten in de branches. De verzorgende-IG werkt regelmatig alleen of in teamverband in laag en gemiddeld complexe en veelal voorspelbare omstandigheden. Zij krijgt ook te maken met levensbedreigende situaties, spanningen, tegengestelde belangen en veranderingen in de zorgsituatie. In het geval van veranderingen in de situatie van de zorgvrager, handelt ze volgens procedures en maakt ze een inschatting van de mogelijke gevolgen en risico's van deze verandering. Indien nodig schakelt ze een collega en/of leidinggevende in. De verzorgende-IG werkt in een omgeving waarin voortdurend nieuwe kennis ontstaat die omgezet wordt in behandelings- en benaderingswijzen. Ze beschikt over kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het waarborgen van de kwaliteit van de zorgverlening en het analyseren en op een creatieve en verantwoorde wijze oplossen van problemen. Zij zorgt er, zelfstandig en in opdracht, voor dat zij zich ontwikkelt op het gebied van kennis en vaardigheden binnen de zorg.

Binnen de uitvoering van haar werkzaamheden krijgt de verzorgende-IG te maken met wisselende rollen waaraan zij moet voldoen en waartussen voortdurend gewicht moet worden. Het gaat om de volgende rollen: Gezondheidsbevorderaar, Zorgverlener, Communicator, Organisator, Reflectieve EBP professional, Samenwerkingspartner en Professional en kwaliteitsbevorderaar.

Wet en regelgeving

Wet BIG (laatste wijziging in Stb. 2018, 260, inwerking getreden per 1 april 2019). Het beroep Verzorgende-IG is gereguleerd conform artikel 34 van de Wet BIG. In de algemene maatregel van bestuur (Stb. 1999, 463) zijn de opleidingseisen en het deskundigheidsgebied beschreven. Wie een diploma heeft dat aan de eisen voldoet, heeft recht op het voeren van de beschermde opleidingstitel Verzorgende-I

4 Verpleegtechnisch handelen (Verzorgende-IG)

Titel van de kwalificatie	Verzorgende-IG
Titel van de ECVET eenheid	Verpleegtechnisch handelen
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	3

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
<p>4.1 Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling (gerelateerd aan B1-K1-W5).</p> <p>4.2 Voert een verpleegtechnische handeling uit (gerelateerd aan B1-K1-W5).</p> <p>4.3 Werken aan het persoonlijk ontwikkelplan (gerelateerd aan B1-K2-W1).</p>	<p><u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van anatomie, fysiologie, pathologie en farmacologie relevant voor het werkveld en de doelgroepen; • heeft kennis van gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep; • heeft kennis van protocollen, professionele richtlijnen, beroepscode en standaarden • heeft kennis van verschillende visies op gezondheid. <p><u>Materialen en middelen</u></p> <p>--</p>	<p><u>Toepassen van kennis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan handelen volgens de normen voor verantwoorde zorg; • kan redeneerhulpen toepassen; • kan de (organisatiespecifieke) visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden. • kan kennis van vigerende wet- en regelgeving toepassen; • kan bijdragen aan patiëntveiligheid; • kan methodisch en systematisch handelen; • kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskaders, richtlijnen en protocollen; • kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten en gebruiken, waaronder e-health. 	<p>De verzorgende-IG voert haar werkzaamheden zelfstandig uit in afstemming met de zorgvrager en andere betrokkenen bij zorgverlening en onder verantwoordelijkheid van haar direct leidinggevende. Zij lost zelfstandig gemiddeld complexe knelpunten op en bespreekt knelpunten tijdig met het (multidisciplinair/interdisciplinair) team of haar leidinggevende. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werk.</p> <p>De verzorgende-IG werkt zelfstandig aan het bevorderen van de eigen deskundigheid. Zij draagt bij aan de deskundigheidsbevordering van collega's. Zij werkt mee aan het bevorderen en bewaken van de</p>

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
	<p><u>Theorieën, methoden en processen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • heeft branchespecifieke kennis volgens de aanvullende informatie in de verantwoordingsinformatie; • heeft kennis van branchespecifieke methodieken. 	<p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reanimeren; <p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reflectievaardigheden toepassen; • kan feedbackvaardigheden toepassen. <p><u>Informatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan gedragspatronen, ziektebeelden en functiestoornissen herkennen • kan observatiemethoden en – technieken toepassen om informatie te achterhalen. <p><u>Communicatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kan gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken toepassen. 	<p>kwaliteitszorg. Zij is verantwoordelijk voor de eigen deskundigheid, de kwaliteit van haar werk en haar eigen loopbaan. Ze is medeverantwoordelijk voor de professionalisering van de beroepsuitoefening binnen haar organisatie.</p>

4.1 Activiteit	Leerresultaat
Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling.	De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving waaronder Wet BIG uitgevoerd.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>Voordat de verzorgende-IG de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleert zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de zorgvrager. Ze creëert de voorwaarden waardoor zij de verpleegtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, Instructies en procedures opvolgen)</i></p>	<p>De Verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is, voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is; • is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen in het tempo waar de situatie om vraagt; • gebruikt bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen geschikte materialen en middelen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders waaronder Wet BIG; • signaleert wijzigingen en handelt adequaat.
4.2 Activiteit	Leerresultaat
Voert een verpleegtechnische handeling uit.	De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving waaronder Wet BIG uitgevoerd.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De verzorgende-IG voert, daar waar het voorkomt, verpleegtechnische handelingen uit binnen haar bevoegdheden en wettelijk kader (o.a. Wet BIG) en met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften.	<p>De Verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is, voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is;

4.2 Activiteit	Leerresultaat
<p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen in het tempo waar de situatie om vraagt; • gebruikt bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen geschikte materialen en middelen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders waaronder Wet BIG; • signaleert wijzigingen en handelt adequaat.
<p>De verzorgende-IG stemt af op de zorgvrager en blijft in contact met de zorgvrager tijdens de uitvoering van de verpleegtechnische handelingen. Zij observeert de gezondheidstoestand van de zorgvrager, signaleert wijzigingen en bijwerkingen en rapporteert deze. Zij schakelt indien nodig andere deskundigen in.</p> <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen)</i></p>	<p>De Verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is, voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is; • is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen in het tempo waar de situatie om vraagt; • gebruikt bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen geschikte materialen en middelen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders waaronder Wet BIG; • signaleert wijzigingen en handelt adequaat.
<p>De volgende verpleegtechnische handelingen waaronder voorbehouden handelingen worden door de verzorgende-IG uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medicijnen checken, registreren, distribueren, zo nodig controle op inname (volgens zorgplan); • medicijnen toedienen: oraal, rectaal, vaginaal, via de huid, via de luchtwegen, via de slijmvliezen; • verzorgen rode en gele wonden; 	<p>De Verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is, voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is; • is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen in het tempo waar de situatie om vraagt;

4.2 Activiteit	Leerresultaat
<ul style="list-style-type: none"> • zwachteltechnieken toepassen; • verzamelen van monsters ten behoeve van diagnostiek (steriel en niet-steriel materiaal); • eerste hulp (somatisch) verlenen bij: verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken, en bij ademstilstand en circulatiestilstand; • een suprapubische katheter verzorgen; • blaaskatheter en maagsonde observeren en controleren; • blaasspoeling uitvoeren; • lichaamstemperatuur beïnvloeden door middel van koude- of warmtebehandeling; • subcutaan injecteren; • intramusculair injecteren; • insulinepen hanteren. <p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • gebruikt bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen geschikte materialen en middelen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders waaronder Wet BIG; • signaleert wijzigingen en handelt adequaat.
<p>Van de volgende verpleegtechnische handelingen waaronder voorbehouden handelingen dient zij er tenminste vier aan te leren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • katheteriseren van de blaas bij vrouwen; • katheteriseren van de blaas bij mannen; • PEG-sondevoeding toedienen; • verzorgen van zwarte wonden; • zuurstof toedienen; • toedienen van sondevoeding en voedingspomp bedienen; • verzorgen van een stoma; • tracheacanule en tracheastoma verzorgen; • maagsonde verzorgen; • blaaskatheter verzorgen. 	<p>De Verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is, voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is; • is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen in het tempo waar de situatie om vraagt; • gebruikt bij het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen geschikte materialen en middelen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders waaronder Wet BIG;

4.2 Activiteit	Leerresultaat
<p><i>(Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • signaleert wijzigingen en handelt adequaat.

4.3 Activiteit	Leerresultaat
<p>Werken aan het persoonlijk ontwikkelplan.</p>	<p>De verzorgende-IG ontwikkelt zich professioneel. Collega's, studenten en vrijwilligers zijn ondersteund in hun professionele ontwikkeling.</p>
<p>Deelactiviteiten</p>	<p>Gedragsindicatoren</p>
<p>De verzorgende-IG werkt aan haar eigen professionele ontwikkeling en weerbaarheid. Zij houdt maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen in de sector bij en houdt zich op de hoogte van actuele wet- en regelgeving m.b.t. de beroepsuitoefening en de actuele visie op zorg en welzijn. Zij bespreekt deze ontwikkelingen met collega's en begeleiders om hier een visie op te vormen. Ze draagt bij aan de inzet van technologische hulpmiddelen binnen de organisatie.</p> <p><i>(Leren, Gedrevenheid en ambitie tonen)</i></p>	<p>De verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • houdt proactief vakinhoudelijke ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving in de sector bij; • draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over.
<p>De verzorgende-IG reflecteert op het eigen handelen en functioneren en vraagt om feedback en geeft feedback aan anderen. Zij formuleert voor zichzelf verbeteracties voor haar werkzaamheden. Zij discussieert met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. Zo ontwikkelt zij zichzelf en helpt ze anderen.</p> <p><i>(Leren, Gedrevenheid en ambitie tonen)</i></p>	<p>De verzorgende-IG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt feedback doelbewust om zich verder te ontwikkelen; • formuleert meetbare, uitdagende en haalbare verbeterpunten voor haar werkzaamheden en toont verantwoordelijkheid in het halen hiervan.